

УДК 633.853.52:631.5.001.26 (1-15) (292.4.85)

Чинчик О.С., докт. с.г. наук, професор
Сидорак І.Я., аспірант

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», м. Кам'янець-Подільський
gusl@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ ДЛЯ ПОТРЕБ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Соє - це одна з найбільш важливих культурних рослин у світі, яка має значення як для продукції харчових продуктів, так і для промислових цілей. За останні кілька десятиліть вирощування сої стало дуже популярним в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні. В цій статті ми розглянемо особливості технологічних процесів вирощування сої для потреб переробної промисловості.

Перш за все, важливо відзначити, що вирощування сої є досить складним процесом, який вимагає певних умінь та знань з боку фермерів. Однак, якщо ви відповідно дотримуетесь технологічних процесів, вирощування сої може стати дуже прибутковою галуззю. продуктивність сортів сої дійсно може залежати від технології їх вирощування. Існує безліч факторів, які впливають на врожайність сої, такі як кліматичні умови, рівень ґрунтування, методи обробки ґрунту та застосування добрив, контроль шкідників та хвороб, технології посіву та збирання врожаю. Головні фактори, які слід врахувати, плануючи вводити сою у сівозміну або ж збільшувати під нею площі наступні:

- загальна вартість технології вирощування з урахуванням системи захисту, поливу, потреби у добривах на основі агрохімічного аналізу;
- придатність ґрунтів та кліматичних умов регіону саме до вирощування сої;
- планова ціна на урожай сої та врожайність;
- логістика.

Залежно від технології вирощування, можна досягти різної продуктивності сортів сої. Наприклад, якщо забезпечити достатнє зволоження та використовувати добрива належного складу, продуктивність сорту сої може збільшитися. Крім того, правильна обробка ґрунту та застосування раціональних методів збирання врожаю також можуть позитивно вплинути на виробництво сої та збільшити її врожайність. У кінцевому підсумку, правильна технологія вирощування є ключовим фактором у досягненні максимальної продуктивності сортів сої.

Найважливішим кроком у вирощуванні сої є вибір правильного місця для її посіву. Соє потребує високої якості ґрунту, що має певний рівень родючості та достатній рівень поживних речовин. Крім того, місце посіву повинно бути добре освітлене, так як соє потребує багато сонячного світла для належного розвитку.

Наступним кроком є підготовка ґрунту. Цей процес включає в себе розкопування ґрунту, внесення добрив та інших речовин, які можуть поліпшити якість ґрунту. При вирощуванні сої дуже важливо забезпечити належний рівень вологості ґрунту, тому що вона не може рости в занадто сухому або мокрому ґрунті. Особливу увагу варто приділяти відновленню родючості ґрунту залежно від органічної технології вирощування сої [1].

Після підготовки ґрунту необхідно провести посів сої. Для посіву сої використовують різні методи. Найбільш поширеними є прямий посів та посів з передпосівною обробкою ґрунту. У першому випадку на підготовлену поверхню ґрунту зерна сої розсіваються без попередньої обробки ґрунту. У другому випадку перед посівом зерна сої проводять роботи з культивування ґрунту та обробки від попередніх культур.

Після посіву сої розпочинається період її росту та розвитку. Під час цього періоду необхідно забезпечити належний рівень вологості ґрунту та розвиток кореневої системи рослин. Крім того, необхідно контролювати рівень шкідників та хвороб, які можуть

впливати на врожайність сої. Збір врожаю сої відбувається в залежності від кліматичних умов та вимог споживачів. Найчастіше виробники збирають сою, коли вона досягає своєї максимальної зрілості, або коли вона починає жовтіти та опадати. Після збирання сою сушать та очищують від домішок.

Соеві зерна використовуються в переробній промисловості для виробництва соєвої олії, соєвої муки та інших продуктів. Соя є важливою складовою в харчовій та промисловій галузях, тому її вирощування є важливим напрямком в сільському господарстві. Для досягнення високих результатів необхідно дотримуватися технологічних процесів вирощування сої, забезпечувати оптимальні умови для розвитку рослин, проводити належну обробку врожаю.

Крім того, важливо вибрати правильний сорт сої, який буде відповідати вимогам ринку та кліматичним умовам регіону. Наприклад, в Україні найпоширенішими сортами сої є "Віват", "Лейсан", "Доната", "Рада" та інші. Також вирощування сої може бути важким завданням для фермерів, які стикаються з проблемами землеробства, боротьби зі шкідниками та хворобами та іншими викликами. Тому важливо мати належний рівень знань та досвіду в цій галузі, або звертатися до професійних консультантів та підтримки з боку держави. Застосування біологічних, фізичних та хімічних елементів технології дає можливість більш повно розкрити продуктивний потенціал сучасних сортів цієї культури в конкретних ґрунтово-кліматичних зонах України [2].

Важливим результативним елементом технології вирощування сої та її реалізації є економічна ефективність. Досвід країн, що мають розвинену сільськогосподарську галузь, а також окремих агропідприємств України, демонструє, що успішність вирощування сої можлива тільки за умови наявності достатнього рівня технічної, технологічної та організаційної підготовки. Основою досягнення таких результатів є переведення галузі на інноваційну модель розвитку. Оптимальне використання посівних площ та збільшення врожайності можливе завдяки раціональному використанню матеріальних ресурсів, а також застосуванню новітніх розробок в галузі. Ці процеси можуть бути реалізовані за умови наявності необхідного фінансування. Більшість сільськогосподарських підприємств мають низький рівень маркетингової діяльності, що негативно впливає на їх ефективність. Для поліпшення стану галузі необхідно покращити інформаційно-консультаційне забезпечення товаровиробників. Запропоновані напрями включають створення державної консультаційної служби управління агропромислового розвитку в регіонах, маркетинговий міжгосподарський кооператив та маркетинговий підрозділ в організаційній структурі підприємства [3].

У висновку можна сказати, що вирощування сої є важливим напрямом в сільському господарстві, який вимагає належної уваги та дотримання технологічних процесів. За правильного підходу до вирощування, соя може стати цінним ресурсом для промисловості та дієтичного харчування людей, що сприятиме економічному розвитку та підвищенню якості життя населення.

Список посилань

1. Дідора В. Г., Нагребельний О. Р., Недашківська О. С. Відновлення родючості ґрунту залежно від органічної технології вирощування сої [Текст]/ В. Г. Дідора, О. Р. Нагребельний, О. С. Недашківська, В. В. Суков // Збірник тез доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції «Сільське господарство – сталий розвиток України», м. Житомир, 12 листопада 2020 р. С. 17-20.
2. Шевніков М. Я. Особливості технології вирощування сої в умовах нестійкого зволоження Лісостепу України [Текст]/ М. Я. Шевніков // Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник, 2011. - № 69. - С. 147-152.
3. Харенко А. О., Бобко В. В. Виробничо-збутова діяльність сільськогосподарських підприємств щодо сої [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/86/eko/ukr/7.pdf>.